

Upravno sodišče razveljavilo odločbo ministrstva
Ali bodo gradovi vrnjeni lastnikom?

Johann Georg, Hans Krištof in Johann Gundeger, vsi grofje Herberstein, so na osnovi Zakona o denacionalizaciji vložili zahtevek za več nepremičnin (kompleks gradu Hrastovec, kompleks ptujskega gradu, kompleks gradu Vurberk in vile Herberstein v Šoštanju).

Ministrstvo za kulturo je 14. aprila lani izdalo odločbo, s katero je zahtevek navedenih grofov za vrnitev omenjenih nepremičnin zavrnilo. Ministrstvo je v obrazložitvi odločbe zapisalo, da je o zadevi pristojno za odločanje, ker so navedene nepremičnine razglašene za kulturni spomenik. Ugotovilo je tudi, da so omenjeni izkazali pravno nasledstvo po osebah, ki jim je bilo premoženje podržavljeno. Lastnika takrat podržavljenega premoženja (Joseph Herberstein in Ana Maria Herberstein) pa ne izpolnjujeta pogojev iz 9. člena Zakona o denacionalizaciji, ki pravi, da morajo denacionalizacijski upravičenci dokazati, da so bili v času podržavljanja jugoslovanski državljani in jim je bilo po 9. maju 1945 to državljanstvo priznано z zakonom ali mednarodno pogodbo.

Z odločitvijo ministrstva se vlagatelji zahtevka niso strinjali in so vložili tožbo na Upravno sodišče zaradi nepravilno ugotovljenega dejanskega stanja, bistvenih kršitev določb upravnega postopka in zmotne uporabe Zakona o denacionalizaciji. Navajajo, da v postopku sploh niso bili zaslišani. Ker ni bila opravljena glavna obravnava, jim je bilo onemogočeno, da bi za eventualne upravičence do denacionalizacije predlagali še druge upravičence po 12. členu zakona o denacionalizaciji. Izdelano ni bilo poročilo o dejanskem in pravnem stanju zadeve in zato niso imeli možnosti dati svojih pripomb in predlogov. Glede na navedeno so predlagali, da sodišče izpodbijano odločbo odpravi in zadevo vrne ministrstvu v ponovni postopek.

Upravno sodišče je novembra letos odločbo Ministrstva za kulturo RS odpravilo in odločilo, da se zadeva vrne temu ministrstvu v ponovni postopek. V obrazložitvi so zapisali, da bi ministrstvo ne glede na to, da so bile tožeče stranke seznanjene z odločbami o ugotovitvi državljanstva, na katerih njena odločitev temelji, morale imeti možnost, da se pred izdajo odločbe izjavijo o morebitnih še relevantnih okoliščinah za odločitev. Z določbo 12. člena Zakona o denacionalizaciji je namreč krog upravičencev do denacionalizacije razširjen v primerih, ko fizična oseba, ki ji je bilo premoženje podržavljeno, zaradi neizpolnjevanja pogoja iz 9. člena tako imenovanega jugoslovanskega državljanstva ob podržavljenju in priznanja tega državljanstva po 28. avgustu 1945, ni upravičenec. Tedaj položaj upravičenca pripade njenemu zakoncu ali dediču prvega dednega reda, če je ta bil ob podržavljenju jugoslovanski državljani in mu je bilo to državljanstvo priznано po 9. maju 1945. Po Johannu Josephu Herbersteinu, Joannesu Gundaccarusu Herbersteinu in Johannu Hubertusu Herbersteinu, za katere se šteje, da jim je bilo podržavljeno premoženje, bi eventualno lahko pridobili takšen položaj njihovi dediči prvega dednega reda. Ker tožeče stranke v postopku izdaje izpodbijane odločbe niso imele možnosti navajati takšnih dejstev in to kot kršitev uveljavljajo v tožbi, je moralo sodišče izpodbijano odločbo odpraviti in zadevo vrniti Ministrstvu za kulturo v ponovni postopek, da jim bo to možnost dalo.

Zmago Šalamun